

Rudar

Naš 3. julij!

TOVARIŠI RUDARJI — VELENJČANI!

Težak socialni in politični položaj jugoslovanskega proletariata v dobi pred osvoboditvijo je rodil številne in odločne revolucionarne dogodke in akcije, v katerih smo uporno terjali svoje pravice delovnega človeka pod vodstvom komunistične partije.

V tej dobi, ki je bila pravzaprav doba velikih priprav naše revolucije, so bili zlasti odločni in udarni naši rudarji iz zasavskih, laških, velenjskih in kočevskih revirjev.

Revolucionarni dogodki v Trbovljah, junaški obračuni s fašisti — orjunaši in žandarmerijskimi bajoneti, številne gladovne stavke, uporne stavke po vseh naših rudnikih, dobro izvedene sabotažne akcije pred in med narodnoosvobodilno borbo, svetli zgledi revolucionarnih podvigor naših rudarjev v sami oboroženi vstaji in v borbi z razrednim sovražnikom in okupatorjem — pomenijo za nas vse močnejši odraz naše udarne rudarske pesti. Iz vseh naših rudarskih revirjev je sikala jeza in bes ter neomajna odločnost, da enkrat za vselej strgajo verige ponižanja in izkoriščanja, v katere so jih stoletja oklepali kapitalistični mogotci, tujei in domači janičarji.

Ta revolucionarna zavest sloveskih rudarjev ima svoj viden zunanji manifestacijski odraz — v vsakoletnem praznovanju rudarskega praznika, 3. julija.

To je praznični dan slovenskih rudarjev.

To je dan, ki združuje v sebi naše spomine na težke dni žilave borbe z našimi razrednimi sovražniki.

To je dan, ki izpoveduje naše delovne zmage, delovne zmage naših rudarskih revirjev širom Slovenije, ki pod vodstvom komunistične partije niso nikdar klonili pod težkimi udarci in izzivanji buržoazno-fašističnih izrodov minulih protiljudskih režimov.

To je dan, ko manifestiramo svojo nezlomljivo razredno in socialistično zavest.

To je dan, ko praznujemo svoje veselje in radost ter svojo poklicno ustvarjalnost v družini jugoslovanskih narodov.

To je dan, ko zunaj naših jam na sončnem dnevu v strnjanih vrstah izpovedujemo in zagotavljamo vsem in vsakomur, da smo ponosni na naše družbene pridobitve, na našo novo domovino, ki nas vodi in pelje v oblike življenja, za katere so morali dati jugoslovanski narodi tolikšne žrtve.

Da, tovariši, skovali smo bratstvo! Naši cilji so enotni! Kot proizvajalci — upravljavci svobodno kujemo in oblikujemo svojo usodo, svojo rast in napredek!

Tovariši! Na današnji dan počivajo naši revirji. Danes nimamo v mislih hunte in kubike. Danes zbiramo, pregledujemo in vrednotimo naše rezultate, sadove našega dela, naše poti in razvoja. Danes iščemo v sebi lastne vrednote, da jih pretehtamo in ocenimo, če so takšne, da bi jih mogli jutri koristno uporabiti v nadaljnjo rast nas samih in naše domovine.

Ogromne so naše pridobitve. Pogled na prehojeno pot nas navdaja s ponosom. Novi odnosi, ki vladajo v naši družbi, vlivajo vsem nam gotovost in mir. In ravno to je naše najmočnejše orožje v nadaljnji borbi za napredek. To je most, ki na lep in trden način povezuje družino jugoslovanskih narodov v skupne težnje in cilje.

Naša dosedanja pot v izgradnji socializma je res veličastna epopeja ustvarjalnih sil našega delovnega človeka, našega delavca, kmeta in mladine. Vsi, prav vsi, smo usmerili svoje sile, ves svoj delovni polet k vsestranskemu napredku svoje države na vseh področjih, v gospodarstvu in družbeni izgradnji, v naši kulturi in prosveti, znanosti in umetnosti. Naša pot je resnično pot, ki vodi k socialistični preobrazbi države, nas same pa hkrati oblikuje v lik zavestnih borcev za mir, za zmago načel enakopravnega sožitja vseh narodov sveta.

Kako tehtne in preudarne, iskrene in koristne so besede našega voditelja maršala Tita, ki jih je nedavno povedal našim kolektivom. Te besede so za vse nas napotilo, ki ga hočemo tudi dosledno uresničevati. Na ta način bomo najkoristneje in najhitreje oblikovali nov mejnik v naši razvojni poti, mejnik, ki bo trajno zagotavljal našemu delovnemu človeku rast njegove življenjske ravni, naši socialistični domovini pa moč in ugled v družini narodov in držav tega sveta. Še preudarnejši in zrelejši zidarji hoče-

mo biti kot doslej. Neizčrpnost so viri naših sil. Neizčrpnost zato, ker nam že dosedanji rezultati vlivajo nov pogum, novo veselje in voljo, da bo naša domovina vselej kos še težjim nalogam kot doslej. Neizčrpnost so viri naših sil tudi zato, ker so naše vodilne sile in delovne množice enotne in ker verujemo v pravilnost politike zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije s tov. Titom na čelu. Vse to je čvrsto jamstvo za naše nove uspehe in zmage, zlasti za zmage, ki jih danes terja naša jugoslovanska skupnost od nas vseh!

Ko danes praznujemo velenjski rudarji svoj poklicni praznik, pošiljamo vsem rudarskim revirjem Slovenije tovariške in borbene pozdrave. Vsem in vsakomur pa izpovedujemo iz tega mesta: Kot doslej hočemo še vnaprej posvetiti vse svoje sile za napredek in lepšo bodočnost našega rudarja, našega delovnega človeka, naše socialistične domovine in vsega človeštva.

Hočemo biti vztrajni, enotni in predani veliki stvari socializma. Polni take zavesti hočemo gledati pogumno v prihodnost z vero v sebe, naše ljudstvo in človeštvo!

Naš živi naš voditelj in učitelj — maršal Tito!

Naš živi naša socialistična in demokratična Jugoslavija!

Naš živi naš rudarski praznik — 3. julij!

Srečno!

Ciril Grebenšek

II. redna seja UPRAVNEGA ODBORA

II. redna seja upravnega odbora se je vršila dne 31. maja 1962. Upravni odbor je po dnevnem redu najprej obravnaval operativni plan za mesec junij 1962 in v zvezi s tem v daljši diskusiji obravnaval pereče probleme podjetja, zlasti pereče vprašanje jame — zahod in povečane fluktuacije. Po diskusiji je bil operativni plan na podlagi poročila glavnega inženirja Kovačič Ljuba sprejet z naslednjimi napotki:

1. V obratu jama — zahod naj se storijo ukrepi za pojačanje tehnične službe, zlasti zasedejo izpraznjena delovna mesta vodilnega tehničnega osebja. Tehnična služba RLV naj pripravi predloge za študijsko usposabljanje osebja za vrtanja in odvodnjavanje v zapadnem polju.

2. Kadrovska služba RLV naj analizira vzroke povečanja fluktuacije in predlaga ustrezne ukrepe, zlasti pa takoj pristopi k izvedbi tečajev za kvalifikacijo. Zunanji obrati naj pregledajo svoj stalež in stavijo vso delovno silo, ki ni nujno potrebna za reden potek obratovanja, na razpolago jamskim obratom.

3. Pred rednim mesečnim izplačilom naj vsi obrati izdajo sezname delavcev, ki dobijo izplačano manj kot 15.000 din, in naj pri tem navedejo vzroke in pojasnila za takšna izplačila, ti sezname pa naj se dajo na vpogled kolektivu.

4. Podvzamejo naj se ostri ukrepi, da se izboljša kvaliteta izkopane premoga, tako glede jalovine kot glede drugih primesi. Zato se zadolžijo obratovodstva obeh jam in klasirnice ter komercialna služba.

Kot je razvidno iz točke 3. teh napotkov, je upravni odbor razpravljal o problemu nekaterih nižjih mesečnih izplačil, za katera so vzrok popolnoma subjektivni činitelji, kot npr.: izpadle dneve, plavi, bančna posojila ali druge obveze in podobno, zaradi česar dejansko izplačilo, ki ga dobi delavec v roke, ni prava slika njegovega mesečnega zaslužka. Takšne primere je potrebno obravnavati in pojasnjevati, da ne bi prišlo do nepravilnih tolmačenj.

Pri vprašanju kvalitete izkopane premoga pa je opozoriti vse rudarje, da tudi sami prispevajo k temu, za ugoden plasman premoga, zelo važnemu vprašanju s tem, da pazijo na jalovino, kot tudi ne odmetavajo praznih konzervnih škatel med premog, kot je to po uvedbi regresiranih malic vse pogostejši primer.

V bodoče je potrebno te primere strogo disciplinsko obravnavati, sicer bo potrebno v skrajnem primeru prenehati izdajanje konzerv med obroke malic.

Nadalje je upravni odbor obravnaval poročilo komisije za pripravo materiala in dokumentacije za izvajanje načel o delitvi čistega in osebnega dohodka, ki ga je podal tovariš Sušteršič Marjan. Tovariš Sušteršič je pojasnjeval posamezne postavke iz dokumentacije, ki jo je pripravila komisija na podlagi navodila o dokumentaciji, ki jo sestavljajo gospodarske organizacije v zvezi z delitvijo čistega dohodka (Ur. list FLRJ št. 19/62). Po diskusiji je bilo poročilo sprejeto in predlagano CDS v obravnavo.

Nadalje je upravni odbor obravnaval poročilo komisije za prošnje in pritožbe in na podlagi njenih predlogov delno zavrnil, delno pa ugodil raznim prošnjam za pomoč z reklamnimi oglasi, denarnimi prispevki in materialu, ki so jih podale razne družbene organizacije in šole. Obravnaval je tudi dve pritožbi zaradi neizkoriščenega letnega dopusta iz leta 1961 zaradi daljšega bolovanja in pritožbi v skladu z načelnim sklepom 22. redne seje prejšnjega upravnega odbora, ki je v skladu s predpisi zakona o delovnih razmerjih, zavrnil.

Med ostalimi sklepi je zlasti pomembna odobritev nabave ustreznega poltovornega avtomobila za potrebe počitniškega doma v Fiesl, ki se predlaga CDS, na-

dalje sklep, da se družinska stanovanja v Šaleški 18, v katerih stanujejo absolventi IRS, izpraznijo in razdelijo kot družinska stanovanja, absolvente IRS pa premesti v prazna samska stanovanja. Ta sklep je upravni odbor sprejel, da zagotovi prosvecem večje število stanovanj, ki doslej z zasedbo po samcih niso bila najbolje izkoriščena, ker je večje število samskih stanovanj prostih.

Ker pade rudarski praznik dne 3. julija na torek, naslednji dan pa je državni praznik, je upravni odbor sprejel sklep, da se namesto v ponedeljek dne 2. junija redno dela v nedeljo dne 1. julija 1962. Nedelja dne 1. julija bo tedaj redni delovni dan, vsak izostanek se bo smatral za neopravičilen, ker pa gre za nadomeščanje rednega delovnega dne, se ne bodo izplačevali dodatki za nedeljsko delo.

Obratni delavski sveti so zasedali

29. maja je bilo II. redno zasedanje obratnega delavskega sveta JAME VZHOD. Med drugim so predlagali tudi realizacijo plana za I. četrtletje in pri tem ugotovili, da plan ni v celoti izvršen, predvsem zaradi nerealizirane prodaje v prvih mesecih letošnjega leta.

Na zasedanju so podrobno razpravljali o bolezenskih izostankih, saj se je število bolanih povečalo od prejšnjih 70 do 80 na 95 do 110 bolnih na dan.

Ko so pregledali operativni plan za mesec junij, so pri tem ugotovili, da bo glede na doseganje učinke možno plan izpolniti. V operativnem planu je namreč določeno, da bodo junija nakopali v jami vzhod 163.000 ton lignita z učinkom 5,36 t/dnino pri staležu 1415 delavcev.

Na II. rednem zasedanju obratnega delavskega sveta jame vzhod so sprejeli naslednje sklepe:

● Izdelane osnutke sprememb akordnega pravilnika za odkope vsem članom ODS.

● Električna energija, ki se porabi za črpanje pitne vode pod Rudolf jaškom, naj plačajo iz dohodka za pitno vodo. Sklep predlagamo centralnemu delavskemu svetu.

● Mesečna bremenitev električne energije naj specificirajo v centralnem knjigovodstvu po konjih in stroškovnih mestih.

● Poiskati je potrebno naj boljše mere in ukrepe za uvedbo cikličnega dela na 91. etaži. C tem naj vodstvo EE poroča na naslednjem zasedanju ODS.

● Centralnemu delavskemu svetu predlagamo, naj kadrovsko socialni oddelek RLV priprav tečaje za jamske kvalifikacije.

● Komisija za dohodke pri centralnem delavskem svetu naj prouči razpone osebnih dohodkov v sorodnih podjetjih glede na neorazmerja z rudarstvom.

● Centralnemu delavskemu svetu predlagamo, da pripravi poslovnike komisij pri ODS.

Na III. rednem zasedanju obratnega delavskega sveta JAME

ZAHOD, ki je bila dne 23. maja, so najprej obravnavali operativni plan za mesec junij. Skupna planirana proizvodnja znaša 28.730 ton. Od tega je na odkopih na koti + 5,0 m 25.220 ton z učinkom 10,5 t/dnino, ostalih 3.510 ton pa na pripravah. Vseh dni na učinku bi bilo 8.762 in bi bil na podlagi tega dosežen jamski učinek 3,28 t/dnino.

Poleg operativnega plana za junij so na III. rednem zasedanju sprejeli še naslednje sklepe:

● Imenovali so komisijo za kadre in delovna razmerja, ki je skupna za jame vzhod in jame zahod. Komisijo sestavlja devet članov; iz jame vzhod 5 članov in jame zahod 4 člani. Iz jame zahod so bili v to komisijo imenovani naslednji: Knez Slavko, Hribar Ludvik, Mijoč Ivan in Slapničar Jože.

● Imenovali so komisijo za higiensko-tehnično varnost pri delu, ki je skupna za jame vzhod in jame zahod. Komisijo sestavlja devet članov. Iz jame zahod so v to komisijo imenovani: Drev Franc, Zvert Anton, Detela Vlada in Zidar Antona.

● Izpolniti je treba tabele za obračunavanje akordov za večje višine za normalni pas.

● Potrebno je določiti normalno razstreliva za čeli A in B, ker je previsok.

● Pomočnik kopača odkopa in pomočnik kopača podkopa naj se izenačita na 1.350 točk. Pomočnik kopača za ropanje stojk naj ima še nadalje 1.400 točk.

● Glede obračunavanja pasov naj pri normalnih pogojih obračunajo normalni pas. Če so prilike občutno slabše (izrazičejša prelomnica, jalovinski vložki, ko ni možno odstreljevati na večji dolžini zaradi nevarnosti zruškov), naj obračunavajo nenormalne odkopne pogoje.

● Organizacijsko-studijski oddelek RLV naj pohiti z izdelavo in revidiranjem pravilnika za obračunavanje akordov na pripravah in vzdržbi.

Z drugega rednega zasedanja

Obratni DS EE jama-zahod je na svojem 2. rednem zasedanju dne 9. maja 1962 in na 3. rednem zasedanju 23. maja 1961 izčrpano obravnaval problematiko jame zahod in po vsestranski diskusiji in pretresu problematike sklenil, da zaprosi CDS, naj bi ustanovil posebno komisijo, ki bi ponovno pregledala in proučila problematiko EE jama zahod tako finančno, kakor tehnično.

Jama zahod je v štirimesečnem doseganju poslovanju kot EE dosegla vsak mesec finančni neuspeh. Zaradi posebnih delovnih razmer v mesecu januarju, ko je bila jama zahod 12 delovnih dni brez odkopov in smo imeli v tem mesecu 71 % vseh izvršenih dni na vzdržbi, so bili poslovni stroški tako visoki, da je januarski obračun izpadel in se nastali primanjkljaj tega meseca nikjer ni mogel upoštevati. V februarju je znašal finančni primanjkljaj, glede na doseženo realizacijo ob upoštevanju proizv. stroškov, predpisanih dajatev in izplača-

nih osebnih dohodkov po ključu 1 din/točko: 4.555.915 din. V mesecu marcu je znašal finančni primanjkljaj 4.114.760 din po istem ključu. Če bi bil za april izdelan obračun po dejanski realizaciji, bi znašal finančni primanjkljaj za april 8.375.551 din, če bi bil za izplačilo tudi tu ključ 1 din/točko. Iz navedenih primanjkljajev je jasno, kakšna je dejanska situacija v jami zahod. Glede perspektive v prihodnjem obdobju lahko z ozirom na razpoložljivo odkopno fronto in nerešeno vprašanje odvodnjavanja revirja na koti + 12,5 in na koti + 68 predvidevamo, da se v maju, juniju, juliju, avgustu in septembru situacija ne bo bistveno menjala. Ob uspešnem odkopavanju na obstoječi odkopni fronti in ob intenzivni skrbi bodo materialni stroški čim manjši. V oktobru, novembru in decembru, se bo odkopna fronta skrajšala za tretjino in bo primanjkljaj temu primerno porastel. Realna neto vrednost točke ob neupoš-

tevanju kritičnih razmer v januarju je znašala v februarju 0,75 din/točko, v marcu 0,80 din/točko in v aprilu 0,65 din/točko.

V marcu smo bili primorani, da zaradi tehničnih razlogov kakor tudi zaradi ogrete deponije ustavimo čelo B 12 delovnih dni. S tem smo v tem mesecu izgubili ca. 5.000 ton proizvodnje. To pa v obračunu za mesec marec ni bilo upoštevano z razlago, da so le tehnični razlogi privedli do ustavitve čela in ne ogreta deponija.

V aprilu smo imeli dne 7. 4. na čelu A vdor razmočene glinaste mase v odkopne prostore v količini ca. 80 m³, kar je povzročilo mnogo dodatnega dela, močno povečanje že itak zelo strogih varnostnih mer in spremembo načina odpiranja stropa. To je vplivalo na to, da se je proizvodnja zmanjšala. Te odkopne prilike je še poslabšal pojav izrazičejše prelomnice in z njo v zvezi pojav širšega pasu zdrobljenega

V jamo! Srečno!

Ali kdaj pomislite, ko nakladate premog v vaše peči, ob katerih se grejete, na tiste ljudi, ki sto in sto metrov pod zemljo, vsi preznojeni in prepoteni, kopljejo dan na dan, noč za nočjo, brez prestanka, z občutki tesnobe po tesnih rovih? Gotovo ne! Tudi jaz nisem! Do danes, nisem!

Na upravi rudnika lignita v Velenju sem se dogovorila, da grem v jamo. Zelo zanimivo! Bila sem navdušena. V skladišču z rudarsko opremo sem dobila uniformo — velike škornje, čelado in svetilko. Skozi veliko dvorano, ki jo uporabljajo rudarji za zbirališče pred odhodom na svoja delovišča, smo šli po dolgem hodniku do dvigala in se z njim spustili 350 metrov globoko. Vrata dvigala so neusmiljeno zaškripala in znašla sem se v jami. Peljali so me po dolgem glavnem rovu z betonskim svodom, po katerem se je nizzdol valila reka premoga po tekočem traku. Popot in prah sta mi zaprla usta in nemo sem stopala za svojimi vodniki. Tega tunela ni bilo ne konca ne kraja. Hodili smo kak kilometer, nakar smo zavili v enega od nešteti stranskih. Tam ni bilo več betonskega oboka, ampak so držali vsi

težo veliki, v pollok usločeni železni stebri-stropniki. Pod njimi pa je od nekod spet prihajala reka premoga. V levem kotu pri tleh je skoraj neslišno žuborela voda. »Včasih tak železen stebel s strašno detonacijo in pod silno težo počni, se zruši, podere pri tem drugoga, tretjega, četrtega itd. In če je kdo slučajno tukaj, ga ubije...«, mi je pojasnil inženir, ki je stopal pred menoj. Zazeblo me je, ko sem svojo svetilko usmerila proti jamskemu svodu in videla te grozeče nosivce. Kaj, če popustijo? Kaj, če kakšen počni? Kaj, če se vse skupaj zruši?... Tisoč vprašanj sem si zastavila in bilo mi je nekam zelo tesnobno.

Iz daljave je prihajalo grmenje. Tam prav na koncu dolgega hodnika so razstreljevali črno goro. Po vsem rovu se je slišalo zateglo bobnenje in širil se je nezonsen vonj po strelivu. Železne nosivce nad nami so zamenjali lesen. Skoraj vsak tretji je bil prelomljen. Ne, tega bi ne verjela, če bi kdo pripovedoval o njih. Tako so bili upognjeni in polomljeni od strašnega pritiska gmote, da so delali videz, ko da se bodo vsak hip zrušili in te pokopali pod seboj.

Z vso silo sem treščila s čelado ob tram. Opozorilo! Sklonjena sem nadaljevala pot. Vročina je naraščala. Zdelo se mi je tako vroče, nevzdržno. Imela sem občutek, da se dušim, da bo vsak hip po meni. Po veliki cevi je prihajal hladen zrak. Pa kaj ta malenkost v neznanško žrelo, polno prahu, dima in vsega grozečega. Spet sem zadela s čelado v strop, ki se je vse bolj in bolj približeval tlam. Že vem! Spet opomin. Plazila sem se že skoraj po vseh štirih. Nisem mogla več!

Bobnenje, ki je vseskozi neprenehoma naraščalo, je sedaj na enkrat potihnilo. Zaslili so se udarci krampov in glasovi. O strašno! Tam so ljudje! Kako so prišli do tja? Le kako vzdržijo tam ure in ure? Kako? Kako to zmorejo? Jaz se z zadnjimi močmi plazim, zmanjkuj mi zraka, komaj čakam, da bo konec mučenja. Od nekod je prihajala svetloba, čista međa, komaj zaznavna. Trami so se čisto približali tlam. Začeli smo lezti po trebuhu. Ne, to je nezasišano. Zakaj sem šla sem? Zakaj?? Kot bi živa ležala v grobu in bi samo še čakala, da me nekdo zasuje. Groza, groza, stokrat groza.

Svod se je nekoliko zvišal in zagledala sem rudarje. Saj to niso ljudje. Kje pa! Ljudje v tem ne bi zdržali. Ne bi mogli! Oni zdrže! Kako? Ne, to ne bi mogli biti lju-

dje. Pa so! Rudarji so. Vsak dan se vračajo v rove, v te in še druge. Veliko je tunelov. Vsi so nevarni! Vsi so pošastni. »Srečno!«, »srečno«, so doneli pozdravi! Ta pozdrav večkrat slišimo. Rudarski je. Ni in ni mi šel z jezika. Do danes. Sedaj sem ga doumela. Sedaj ga razumem. Vem, kaj pomeni. Predobro vem! Vsem sem zaželela srečno! Prav vsem! Kako globoka je ta beseda, koliko je vredna, če jo nekemu zaželiš.

»Nad nami je jezero! Velenjsko jezero!« me je zdramil od nenadnih dognanj inženir. Spet nov preplah v mojem srcu. Kaj, če nas zalije? Na mojem obupanem obrazu so uganili notranji strah in me skušali potolažiti, da je nemogoče. Pa me niso! Želela sem si proč od tod. Oh, kaj vse bi dala, da bi bila na svežem zraku, na svetlem, brez strahu, brez morije v sebi in nad seboj...

Začeli smo se vračati. Nazaj je šlo lažje. Boljši občutek! Še vedno sem mislila na rudarje, na knape, na tiste umazane potne obraze, ki so strmeli iz vseh kotov vame. Prav gotovo so si mislili: »Le poglej, le občuti, kako nekateri ljudje delajo, trpijo, se mučijo vsak dan — zakaj?« Zato, da bi bilo našim družinam, našim otrokom in tebi lepo. Ob razmišljanju o njih me je vsa trpeča pot nazaj po rovu minila. Nič več me ni bilo tako strah. Saj sem okusila drobec tistega njihovega rudarskega vsakdanjega trpljenja.

Še kratek skok v drug stranski rov, kjer je pred pol leta udrla voda s plinom in bili smo spet na glavnem prostorskem hodniku s betonskim obokom.

Kako te razumem, rudar, ko te srečujem z mrkim obrazom. Kako naj prikljče na tvoj obraz smeh, sonce in pesem, ko pa se znova in znova vračaš v kruto podzemlje in nikdar ne veš, če se boš živ vrnil med svoje. Srečno! Srečno!

Tisočkrat srečno tebi, ki koplješ v znoju in strahu sto in sto metrov pod nami, da bi nam bilo lepo in toplo. Srečno!

Zargaj Pavla

ekonomske enote jama zahod

premoga na čelu A, in povijanje odkopne fronte na obeh čelih. Iz teh razlogov je bila proizvodnja v aprilu najmanjša v zadnjih 3 mesecih. V aprilu ni bilo izpadov proizvodnje, bile pa so le težke odkopne prilike. Na proizvedeno tonažo smo prejeli 5000 ton viška premoga, ki je bil obračunan po 2.252 din/tono, brez upoštevanja stroškov poslovanja za to tonažo in tako je bila vrednost bruto točke za april obračunana 1.68, izplačana pa je 1.60 bruto, ker smo višek 2.238.111 dinarjev vrnil, s čimer se je skupni primanjkljaj letošnjega leta zmanjšal na 6.432.564 din.

Dosežena proizvodnja po mesecih je bila naslednja:

januar	14.740 ton
februar	20.930 ton
marec	29.950 ton
april	24.940 ton

Po operativnem planu za mesec maj naj bi znašala v tem me-

secu proizvodnja 29.800 ton.

V preostalih mesecih letos bo mogoče odkopavati le etažo na koti + 5,0 m, kjer bo predvidoma znašala mesečna proizvodnja do vključno septembra ca. 28.000 ton/mesec. V oktobru, novembru in decembru, pa se bo razpoložljiva odkopna fronta skrajšala za tretjino in se bo zato zmanjšala tudi mesečna proizvodnja, tako da v teh mesecih lahko računamo s povprečno največ 20.000 t mesečno. Če skušamo približno oceniti maksimalno dosegljivo proizvodnjo jame zahod v l. 1962, lahko sklepamo, da bo proizvodnja znašala največ 310.000 t. S tem pa bo proizvodni plan predviden po delovnem načrtu za l. 1962 izpolnjen največ s 77 %, ob pogoju, da bodo odkopne prilike na etaži + 5,0 m, kjer odkopavamo pod povečanimi varnostnimi merami, ves čas normalne.

Z ozirom na dosedanji tempo raziskovanja zavodnjenih revir-

jev jame zahod na etaži kota + 68,0 m in etaži kota + 12,5 m ne kaže, da bodo ti predeli jame oddvojeni do konca leta v tekšni meri, da bo tu mogoče pričeti z odkopavanjem. Na razpolago imamo samo eno vrtno garnituro s katero je mogoče vršiti vrtanje v krovninske plasti, od kođer pritiska voda in plin pod pritiskom 30-35 atmosfere. Od planiranih 16 raziskovalno-odvodnjevalnih vrtin, planiranih z letnim planom, je dosedaj dosegla končni cilj le ena, dve pa sta v obdelavi. V petih mesecih tega leta ni bil program vrtanja izpolnjen niti 15 %. Zaradi nerešenega vprašanja odvodnjevanja in odkopavanja etaž na K + 12,5 m in na K + 68 m se zaradi raziskovalnih prog stalno veča dolžina odprtih jamskih prostorov, ki jih je zaradi močnih pritiskov in pičlega staleža jame zahod vedno težje vzdrževati. Sumarna dolžina odprtih jamskih prostorov je trenutno

8.500 m, dolžina odkopne fronte pa 90 m, kar je ca. 95 m odprtega jamskega prostora za 1 m odkopno.

Takšna dolžina odprtih jamskih prostorov z vgrajeno mehanizacijo, ki ni izkoriščena, povzroča visoke amortizacijske stroške na proizvedeno enoto.

Povedati želimo, da smo v aprilu odvisne stroške občutno znižali, npr.: elektrostrojni obrat za 3.000.000 din do prejšnjih mesecev. Znižali pa smo tudi ostale postavke. V glavnem primanjkljaj nastaja zaradi treh visokih fiksnih elementov: amortizacije, investicijskega vzdrževanja in upravno-prodajne režije, ki se v kalkilirajo po planu.

Perspektivno ne kaže, da se bo stanje izboljšalo glede povečanja oz. izpolnitve plana proizvodnje. Zaradi navedenega nastaja vprašanje realnosti proporcij po finančnem planu za l. 1962 in vprašanje nadaljnega rudarjenja v tem predelu jame.

Tehnični in ekonomski rezultati o uporabi jamskega jeklenega oporja

Da se odpravijo nedostaki, uporabe jamskega lesa pri podgraevanju širokih čel in prog tako iz ekonomskega ter rudarsko-tehničnega pogleda, se je pričelo uporabljati jekleno jamsko oporje. S tem se je povečala koncentracija proizvodnje, odkopna in jamska storitev ter znižalo postopoma stroške proizvodnje. Omogočilo se je tudi vršenje poizkusov strojnega dobivanja premoga na širokem čelu in pri gnanju prog. Jeklene stojke so se začele uporabljati leta 1954, jekleni stropniki pa v letu 1958. Jamski les pa se je pričelo nadomeščati v progah z jeklom leta 1955.

Podgraevanje širokih čel z jamskim lesom je zahtevalo okrog 6,8 % koristnega delovnega časa vseh zaposlenih na odkopu za dostavo lesa. Tudi pogoji dela na dobivanju premoga so bili težavnejši tako na obvladanju odkopnih pritiskov in povečanju hitrosti odkopavanja. Koncem leta 1954 je znašala odkopna storitev le 6,5 t/dnino. Normativ porabe lesa je znašal okrog 10-12 m³/1000 ton. Gostota stojk pri podgraevanju lesa je bila 0,66 stojk/m² in je bila tako konvergenca čela zelo velika, kar je vplivalo na neugodne pogoje povečanja storitev. Pri dolžini širokih čel okrog 30 m je znašal normativ pripravljalnih del 5,94 m/1000 ton odno- sno 7,85 m/1000 ton. Poraba jamskega lesa za podgraevanje in vzdrževanje pa je znašala okrog 7 m³/1000 ton in normativ vzdrževalnih dni je bil dosežen 44,2 dni/1000 ton.

Z uporabo jeklenega jamskega oporja pa se je normativ lesa napram letu 1954 v letu 1961 znižal na 4,9 m³/1000 t ali za 270 %. S prehodom na odkopavanje s širokimi čeli dolžine okrog 60 m pa se je normativ pripravljalnih del znižal na 4,86 m/1000 ton ali za 18,3 %. Da so se postopoma dosegli gospodarski in rudarsko-tehnični rezultati, se je v dobi od leta 1955 do leta 1961 nabavilo 9.840 jeklenih stojk, tipe Alpine z zavornim trakom in tipe CST — patent Schwarz in 3.465 jeklenih stropnikov z veznim členkom tipe Vanheim 114/52 ter 15.720 jeklenih ločnih opor za proge, tipe Alpine E-21 in tipe Alpine-TH 58/21.

Tako se je v dobi 7 let prihranilo 86.400 m³ jamskega lesa v vrednosti 1.217.512.713 din. Skupni stroški nabavljenega oporja s priborom pa znašajo okrog 83 din tona in bremenijo materialne stroške proizvodnje. Materialni stroški so bremenili stojke od 4,77 do 46,74 din/tono, stropnike od 2,09 do 20,91 din/tono, oporje za proge pa od 3,66 do 110,41 din/t, v odvisnosti števila in letne proizvodnje. Skupni stroški popravil pa so se gibali med 0,11 do 12,91 din/tono.

Pri uporabi jeklenih stojk se je gostota povečala pri kombinirani tesarbi na 1,11 st/m² in znižala poraba lesa na 4,65 m³/1000 t ali za 46,5 %. Vgrajena jeklena stojka prihrani letno okrog 2,92 m³ jamskega lesa in se ista izplača v približno dveh letih. Pogoji dela so se na širokem čelu izboljšali in se odkopna storitev

povišala na 7,48 t/dnino ali za okrog 14 %. V letu 1958 pa je znašala odkopna storitev že 9,27 t/dnino, kar je posledica boljše organizacije dela in uvedbe dvoverzičnih transporterjev.

Ropanje stojk je bilo nekoliko otežkočeno, če je znašal dnevni napredek le okrog 0,8 m, normalni odkopni pritisk pa je vladal, če se je napredek odkopavanja gibal med 1 — 1,2 m/dan.

Proizvodni stroški so se znižali za ca. 102 din/tono; v letu 1962 pa se predvideva znižanje stroškov za 158 din/tono napram letu 1954, kjer pa ni všteto znižanje stroškov vsled koncentracije proizvodnje. S povišanjem odkopne storitve se je namreč povečala koncentracija odkopavanja, kar seveda ugodno vpliva na znižanje stroškov proizvodnje.

V letu 1961 je bilo v popravilu 13,2 % jeklenih stojk, a odpisanih skupno od leta 1955 le 7,33 % in je tehnični pokazatelj z ozirom na njihovo uporabnost v težkih pogojih uporabe, zelo dober. Izkoristek jeklenih stojk v letu 1961 je znašal 66,8 %.

Pri uvedbi jeklenih stropnikov pa se je nadalje zniževal nor-

mativ lesa, pogoji dela na delovišču izboljševali in nadalje zniževali proizvodni stroški. Jamski les se je z uvajanjem jeklenih stropnikov znižal za 3,25 m³/1000 ton, ali znižanje stroškov za 3,25 m³/1000 ton, ali znižanje stroškov za 44,5 din/tono v odnosu na leto 1954. Gostota stojk se je povečala na 1,64 st/m²; v stropu se ne pojavljajo več razpoke, konvergenca širokega čela je manjša in tudi potovanje jeklenega podporja proti »staremu delu« je manjša, pri dnevnem napredku večjem od 1 m/dan. Tudi ropanje stojk je hitrejšo in ni posebnih težav, razen v skrajnem talninskem predelu.

V letu 1961 je bila dosežena odkopna storitev 10,17 t/dnino in dosežena proizvodnja od 2,4 milijone. Da se je razvila takšna koncentracija proizvodnje in visoko-odkopna storitev je omogočila uvedba jeklenega odkopnega oporja ter izpopolnjene tehnike dobivanja premoga.

V letu 1961 je znašal izkoristek števila jeklenih stropnikov 71,4 %; v popravilu pa je bilo 12 % stropnikov, odpisanih pa je bilo povprečno letno vsled okvar

2,6 % in izgubljenih do konca leta 1961 6,8 %.

S popolnim jeklenim oporjem se je sploh omogočilo poizkuse pridobivanja premoga z Eickhoff dobivalno nakladalnim strojem, kjer se je doseglo že precej ugodne rezultate.

Z uporabo ločnega oporja se je nadalje zniževal normativ jamskega lesa, ki je bil dosežen v letu 1961 4,9 m³/1000 ton, znižale so se vzdrževalne dneve in letu 1961 na 23,2 dneve/1000 ton napram letu 1956, ko je znašal normativ 45,2 dneve/1000 ton in so se temu sorazmerno zniževali tudi stroški.

Pri postopni uporabi jeklenega oporja, izpopolnjene dobivalne tehnike na širokem čelu in boljše organizacije dela, se jamska storitev v letu 1961 napram letu 1954 dvigne na 5,23 t/dnino ali za 83 %.

Koncem leta 1961 je znašal izkoristek jeklenega oporja za proge 88,5 %, v popravilu je bilo le 5,76 %, a odpisanih 4,74 % jeklenih lokov in so ti pokazatelji z ozirom na težke pogoje uporabe zadovoljivi. Koncem leta 1961 je bilo podgraevanih v jeklu 31,6 % prog od skupne dolžine odprtih jamskih prostorov. Jekleno oporje za proge je tudi omogočilo gnanje prog s strojem PK-3.

Ing. Z. S.

Ob robu življenja zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov

Primeri, kot je naslednji, so k sreči redki. Še bolj redko pa se zgodi, da človek v takem primeru ostane živ. Ker gre pri tem za izrazito nepravilnost in kršenje predpisov za varnost pri delu na napravah visoke napetosti, naj ta primer služi kot svarilo za druge delavce.

Nedelja, 10. junija je bila za večino ljudi podobna drugim nedeljam. Ni pa bila taka za tov. Oblak Antona, viskokvalificiranega električarja, ki je zaposlen na delovnem mestu glavnega stikalca v trafo postaji 35/6/0,4 kV Preloge. Usodnega dne je bil tovariš določen za dežurnega stikalca na prvi tretjini. Ob pol sedmih zjutraj je tov. Oblak telefonsko vprašal vodjo elektro oddelka, če lahko vzame vzorce olja iz močnostih stikal celic št. 16 in 17 (odcepe za kondenzatorske baterije). Dovolili so in kmalu nato je začel delati. Najprej je izklopil močnostni stikali v obeh celicah. Nato je izklopil ločilno stikalo v celici 17. Medtem je zazvonil telefon in tov. Oblak je odšel iz stikalnice 6 kV v komandni prostor, kjer je telefon. Ko je črpalničarju iz jame, ki ga je klical, odgovoril na večno ponavljajoče se vprašanje: »Koliko je ura?«, se je vrnil v stikalnice 6 kV. Tu je najprej odprl celico št. 17 in odtočil iz stikala v steklenico potrebno količino olja. Nato je odprl mrežna vrata na celici 16 in pri tem pozabil, da še ni izklopil ločilnega stikala celice 16 in da so zato dovodi do stikala še pod napetostjo 6000 V. Pri odtoku olja v steklenico ni prišel v dotik z deli pod napetostjo. Po odvzemu olja je tov. Oblak kot skrben delavec hotel še očistiti prah stikalu in izolatorje na njem. Pri tem je s čistilno volno nehote napravil stik

med dvema fazama, zaradi česar je nastal izpad transformatorja 2500 kVA 35/6 kV. Zaradi električnega toka je tov. Oblak dobil opekline na roki ter je zaradi tega moral na zdravljenje v bolnišnico. Vsekakor pa je imel izredno srečo, da je ostal živ.

Na koncu pa še pogledimo, v čem je ponesrečenec ravnal napačno. Prva nepravilnost je bila, da je pozabil izklopiti ločilno stikalo v celici 16. To se mu pri takem delu nikakor ne bi smelo zgoditi. Razen izklopa pa zahtevajo pred-

pis, da se mora pred vsakim delom na napravah visoke napetosti izvršiti ozemljitev in kratak stik vseh faz. Šele, ko to napravimo, smemo začeti delati. Če bi tovariš Oblak to napravil, bi do nesreče, kljub temu, da je pozabil izklopiti ločilno stikalo, ne prišlo. Posebno previdni pa moramo biti v celicah, kjer je možnost povratne napetosti, kar upoštevamo tudi pri odvodih za kondenzatorske baterije, ki ostanejo nabite tudi še po izklopu, če naprave za praznenje niso v redu.

Zaradi svoje malomarnosti se bo ponesrečenec zagovarjal pred disciplinskim sodiščem rudnika.

M. J.

Stan rudarski BODI NAM POZDRAVLJEN

Pod tem geslom bomo Velenjčani letos na večer pred 3. julijem praznovali naš stanovski praznik.

Pred slavnostnim programom bomo priredili veliko paradu, v kateri bodo sodelovali uniformirani rudarji, društva in organizacije s svojimi sekcijami, rudarska godba, zastavonoše in praporščaki. K sodelovanju bo vabljena tudi godba na pihala iz Šoštanja.

Po paradi bo na prostoru pred kulturnim domom slavnostni program, na katerem bodo sodelovali: godba na pihala, moški zbor, ženski zbor in mladinski pevski zbori ter recitatorji. Med točkami bo izveden ceremonialni skok čez kožo 64 absolventov IRS. Tokrat se bomo tudi vsi skupaj zahvalili vsem tistim, ki so v tem letu odšli na zaslužen pokoj. Sindikalna podružnica RLV jim bo podelila priznanja, mladi rudarji pa jim bodo obljubili, da bodo ostali zvesti rudarskemu poklicu.

In zabavni del? Da, tudi zanj bo preskrbljeno. Nogo- metno društvo »Partizan-Rudar« bo pripravilo na velenjskem gradu veliko rudarsko rajanje.

Življenje DRMIT-a NA RUDNIKU

Po enkratnem neuspelem poizkusu, da bi bil občni zbor DRMIT-a, je ta končno uspel in med drugim izvolil nov odbor. Tu so poizkušali izbrati ljudi, ki bodo porok za ponovno oživitve organizacije, ki je lani skoraj odmrla.

Že prvi dve seji odbora, ki sta bili v tej kratki dobi, kažeta, da so člani društva pri izvolitvi odbora imel srečno roko. Odbor je iz svoje srede formiral pododbor, in sicer za strokovna posvetovanja, za vzgojo kadrov in za organizacijo ekskurzij.

Prva ekskurzija, če jo tako lahko sploh imenujemo, naj bi imela bolj družabni značaj za zblizanje članstva, saj je bila predvidena na Paškem Kozjaku. Vendar jo je žal letošnje nestalno vreme preprečilo. Upajmo le, da bo organizator imel pri drugi izbiri datuma več sreče.

Tudi pododbor o strokovnih posvetovanjih je že začel s konkretnim delom. Sestavil je celoletni program predavanj, ki naj bi bila povprečno enkrat mesečno. Vanj bodo zajeta predavanja o domači strokovni problematiki. Predvideni so tudi tuji predavatelji z različnimi zanimivimi temami.

Za prvo predavanje dne, 1. 6. 1962 smo povabili dva strokovnjaka avstrijske firme Alpine Montan Gesellschaft, ki sta se kot predstavnika udeležila Beograjskega sejma tehnike. Na to predavanje so bila poklicana tudi ostala društva DRMIT-a slovenskih premogovnikov.

Ce bi ne bilo tujih gostov, bi predavatelja govorila prazni dvorani, saj je bilo članov DRMIT-a le 10 in morda še iz ostalih sekcij na rudniku toliko. Tu pa se človek vpraša, ali bo ves trud odbo-

Nepravilno delo ima lahko težke posledice

8. VI. 1962 sta tov. Mak Franc in tov. Kordiš Alojz tesarska partija, tesarila v EF kanalu 91. etg. Pri svojem delu sta morala izropati dotrajane lesene stojke. Za ropanje sta uporabila dvoveržni smerni transporter. Zaradi kratke dolžine smernega transporterja se ta ni takoj ustavil, ko je izdril stojko. Tako je potegnil verigo, s katero sta stojko priklenila pod transporter. Pri obračanju transporterja nazaj se je izdrta stojka uprla v prečnik transporterja in v drugo stojko ter istočasno poškodovala kabel $4 \times 2,5$ v dolžini 14 m. Zaradi poškodbe na kablju je čelo F imelo 65 minut zastoja.

Ropanje stojk v jami (na čelih in v smernih kanalih) s transporterji je najstrožje prepovedano! Zato bosta morala omenjena tovariša poravnati škodo na kablju v znesku 4.282 din. Zaradi malomarnega odnosa pri delu, kakor tudi ogrožanja varnosti v jami, pa poleg tega tov. Mak Franc in tov. Kordiš Alojza kaznujejo še z denarno kaznijo v višini 5 % enomesečnega zaluška. G.

ra imel zaželen uspeh, če bo vedno naletel na tako gluha ušesa. Popolnoma nerazumljivo je, da srednji strokovni kader kaže tako malo zanimanja za širjenje inteligentnega obzorja in da misli, če obvlada strogo oddeljeni delokrog, že zadosti dolžnostim, ki jih je dolžan kolektivu. Vidi-mo pa, koliko življenja in zanimanja pa pokažejo ravno tisti ljudje, kadar gre za uveljavljanje njihovih pravic.

Upajmo, da je bil prvi neuspe-li poizkus edinstven in da bodo v bodoče vsi člani potrkali na svojo zavest in tako opravičili svoj obstoj v naši organizaciji. MIT-a.

S SKRBNIM DELOM SE REŠUJEJO PROBLEMI

Mogoče bo kdo dejal, že spet jama zahod. Res je, da je bilo že dosti povedanega in napisanega o tej ekonomski enoti, vendar smatram, da bi morali o njej pisati vedno več, saj je ravno ta predel najpomembnejši za nadaljnji razvoj in perspektivo RLV. Mislim, da bi moral vedeti sleherni rudar, kako, kje in zakaj se odpira ta predel jame. Ne bom pretiraval, če rečem, da bo ravno ta predel tisti, ki bo dajal nam in našim zanamcem vsakodnevni kruh. Kakor pri vsakem rudarjenju, tako tudi tu ne gre brez težav. Na vseh krajih se srečujemo z različnimi nevšečnostmi kot so: manjša in večja ogrevanja, večji pritiski, razsežnost jame z majhno proizvodnjo, mlajši strokovni kader in kar je največje zlo — so vodonosni peski v večji in manjši razdalji nad premogom, katere se ne sme odkopavati. Vse to, predvsem pa zadnje omenjeno onemogoča, da bi se jama zahod razvijala s takšnim tempom, kot je bilo nakazano v perspektivnem planu. Pripravljalna dela so končana in omogočeno je, da bi se čelna fronta lahko razvila v večjem obsegu kot sicer je. Znano je, da se sedaj odkopava pod strojnimi varnostnimi ukrepi in sicer na čelni fronti od 90 m (dva čela). Kot že rečeno, pa je pripravljeno, da bi se poleg obstoječe čelne fronte lahko odkopavalo še na dveh krajih in sicer v dolžini 70 m. Če bi bila ta možnost dana, potem bi nedvomno jama zahod delala neprimerno z večjo ekonomiko, kot sedaj, saj so ravno tone tiste, ki dajejo končni ekonomski uspeh. Ne smemo reči, da je sedanja proizvodnja majhna, nasprotno, iz čelne fronte 90 m in treh do štirih priprav je dnevna proizvodnja od 900 do 1300 ton. Kot že omenjeno, da se delo na čelih odvija z upoštevanjem ostrih varnostnih mer, so učinki ne dosti ali nič manjši kot v ostalem predelu jame RLV.

Kadri, rudarski, tako tudi elektrostrojni, so tu še mladi, kljub temu pa se vsak po svoje trudi, da bi prispeval čim več za čim hitrejši razvoj in večjo produktivnost dela. Največje težave so sedaj vsekakor na raziskovalnih delih, pri katerih se iz dneva v dan kažejo težkoče, ki jim pa še nismo

Ljudska tehnika pri nas v Velenju

Človeštvo je v svoji razvojni dobi stremelo z različnimi tehničnimi iznajdbami in izpopolnitvami izboljšati obstoj. To je terjalo vedno nova odkritja v tehniki. Tako si vsak človek želi znanja tehnike. Ljudska tehnika je prevzela to ugodno nalogo, da približa znanje ljudstvu.

Pri nas v Velenju se že krepko uveljavlja radio-klub, foto in modelarski klub. Zametek je bil skromen, a upornost vseh, ki jim je bila tehnika pri srcu, lahko danes z veseljem gledajo začrtano pot. Ure in ure, ki so jih prebili pri delu, niso bile zaman. Vedno ni delo kronano z uspehom. Tudi porazi so bili, a to jih ni omajalo v njihovi veri za uspehom.

Danes lahko govorimo, da je ljudska tehnika odklonila nezupanje med svojim članstvom in drugod. Prve ekipe že tekmujejo v republiškem in državnem merilu. Uspehi in prva priznanja so tu. Vsem novim članom bo delo mnogo lažje, saj jih vodijo ljudje, ki so preizkušnje prestali. To je skromno povedano, saj ne omenjam, koliko ur svojega prostega časa so vlagali v delo, a delali so z zavestjo novega človeka, ki ga ustvarja naša družba.

Rudnik je omogočil pogoje za delo. Vsak sprehajavec glavnega parka lahko vidi modelarje pri spuščanju modelov.

Potegujemo se za izvedbo krožne steze motornih modelov, kar bi izvedli s prostovoljnimi delom. Zato bomo skušali organizirati republiško prvenstvo dirigiranih modelov v našem Velenju. Poleg obveznih likov bi izvedli borbo modelov v zraku. Tako bi lahko vsi videli lepo prireditev in navdušili mladino, ki do danes še ni zainteresirana za lepo delo v ljudski tehniki. V takšni prireditvi delajo koordinirano vsi klubi, zato zahteva takšna prireditev delo vseh članov ljudske tehnike, kar navaja mladega človeka na skupno delo. Vse to je pozitivno za nadaljnji razvoj mladega človeka. Velenje bi dobilo objekt, na katerega bi zrlji vsi z veseljem in ponosom.

Namen članka ni bil podrobno podati dela in življenja po klubih. S tem vas bodo seznanili članki sekcij ljudske tehnike.

Tehniko ljudstvu!

Velika skrb za bolnega človeka

Kakor nekateri že veste, sem težko zbolel. 28. V. 1962 mi je počil želodec. S hitro pomočjo so mi ohranili življenje in se najtopleje zahvaljujem dr. Zargaju za hitro pomoč in skrb za rešilni avto za prevoz v celjsko bolnišnico. Obenem se zahvaljujem zdravnikom v celjski bolnišnici za uspešno operacijo.

Zelo pa me je razžalilo naslednje:

Po odpustu iz bolnišnice mi je zdravnik obljubil rešilni avto za prevoz domov. Okrog pol devete so se dogovorili z vratarico kirurgije in velenjsko zdravstveno službo. Čakal sem pri vratarici do 12. ure. Nato sem rekel, da bi šel v mesto na kosilo. Vratarka mi je dejala, da lahko dobim kosilo iz oddelka, kjer sem bil dosedaj. In čakal sem naprej. Ob pol eni uri je iz Velenja pripeljal rešilni avto ponesrečenega rudarja. Vratarka je vprašala šoferja, zakaj je tako pozen. On je dejal, da mu zaradi Peterlina ni nihče nič sporočil. Odpeljal me je domov v Velenje. Bil sem že prvi dan brez kosila in to bolnik s 1/3 želodca. Ko sem se drugi dan javil domačemu zdravniku, sem vprašal, zakaj mi niso poslali avto. Odgovorili so mi, da za enega ne pošiljajo rešilnega voza. Ko se nekdo ponesreči, bomo čakali, da se jih bo še več ponesrečilo. Potem bomo peljali? Zelo žalostno! Jože Peterlin

Tovariši rudarji, tovariši borci

Zopet se bližajo prazniki. Prazniki, ki so s krovjo zapisani v zgodovini našega rudarstva in naše narodnoosvobodilne vojne.

3. julij je dan, ki smo si ga rudarji izbrali za zgodovinski dan, v borbi naših hrabrih poklicnih tovarišev. Ta dan smo si izbrali za svoj praznik. Ta datum nas spominja na težke trenutke po rudarskih revirjih. Rudarji so se z gladovno stavko borili proti takratnim izkoriščevalcem.

Kruvave so bile roke monarho-fašistov-kapitalistov. Teh ni skrbelo, če so rudarji čez noč ostali brez osnovnih sredstev, brez hrane, brez obleke. Po številnih redukcijah so nastajale kolone brezposelnih rudarjev. Njih družine so bile primorane, da s sklenjenimi rokami prosijo pravico do življenja, čeprav so bile njih mišice in volja rudarjev pripravljene zgrabiti za najtežje delo.

Borba rudarjev je bila pravična. Številne stavke, ki so se odigravale po revirjih so imele en sam cilj: borbo za osnovne pravice, za pravico do življenja.

4. julij dan borca je nujno povezan z rudarskim praznikom. Tako prvi kot drugi imata isti smoter — borbo za obstoj. Ta dan nas veže s spomini na prve in najtežje dni naše revolucije. Težko se je bilo že leta 1941 odločiti in zapustiti družino ter se podati v ilegalo. To so storili lahko samo ljudje komunisti, ki jim je bila svoboda dražja od življenja. Ko so ti borci odhajali v partizane, so njihove družine odpeljali v koncentracijska taborišča. Krvniki so stopili na delo. Ubijali so, mučili, požigali skratka delali so grozodejstva, ki si jih pošten človek ne more predstavljati. Tu je pokazala višja rasa vso svojo kulturo. Uničiti vse, kar ni nemško, to je bila njihova parola.

Naše ljudstvo je odgovorilo na surovost s parolo: Zob za zob! Vsi zavedni ljudje so zgrabili za orožje. Ni bilo pušk, ni bilo topov, a tudi to je prišlo v partizanske roke. Slabo oblečeni, lačni, mnogokrat prezebli partizani, so napadali spočite in moderno oborožene sovražnike ter iz njihovih rok trgali orožje. Zmagovala je

volja, odločnost in zavest.

Kljub terorju je naše ljudstvo množično odhajalo v partizane. Preseljevanje se je širilo, polnila so se taborišča smrti, iz krematorijev se je valil dim izgorelih naših bratov in sester. Izgorevali so za svobodo. Padali so naši najboljši sinovi v partizanskih borbah, umirali so talci. Marsikateri oče, mati, sestra, brat, žena ali otrok, ne more danes zaliti rožic na grobu svojega dragega. Morda je veter raznesel pepel njihovih trupel po širokem polju. Morda krijejo korenine gozdov njihove grobove. Takšna je bila narodnoosvobodilna vojna. Ko so mladinci končali osnovno šolo so obesili torbo na klin, zgrabili za puško in se pridruževali partizanskim edincem. Namesto, da bi se začeli pripravljati za svoj poklic, so morali v borbo na življenje in smrt. Slaba hrana, slaba obleka, stalni pohodi, to je bil njihov internat, njihova univerza, njihova vzgoja.

Morda se premalokrat spomnimo na to, morda te tovariše premalo cenimo, jim premalo pomagamo pri njihovi izobrazbi, da bi nekako nadoknadili njihovo vzgojo. Mnogo izmed teh mladih tovarišev je še danes ostalo brez potrebne izobrazbe. Mnogo je še nekvalificiranih. Vsi skupaj smo premalo naredili za te tovariše, da bi se jim vsaj delno oddolžili za njihovo trpljenje. Grozna je bila izjava predsednika na sestanku Zveze borcev, ki je dejal, da je povprečna življenjska doba članov Zveze borcev samo 42 let. Da, tovariši, to je tragično. In kaj smo mi storili, da bi se to stanje izboljšalo? Zelo malo!

V jami srečujemo mlade zdrave tovariše pri čuvanju trakov, medtem, ko nekateri člani zveze borcev trošijo zadnje moči na čedlih ali najtežjih mestih. Pred dnevi sem govoril z enim tovarišem, ki je dodeljen za čuvarja trakov. Opazil sem, da je precej izčrpan. Povedal mi je, da je bolan, da je bil na predlog zdravnika dodeljen na to delovno mesto. Njegovi prejemki znašajo 900 din dnevno. Tisti, ki je včeraj nastopil službo na rudniku in je do-

Ko so 1941. leta fašistične horde napadle in zasedle Jugoslavijo in jo razkosale na več delov, je Komunistična partija kot edina zavestna domoljubna politična sila poklicala ljudstvo naše dežele na neizprosno boj proti osvajalcem. Veliko nalogo je lahko opravila samo Komunistična partija Jugoslavije pod vodstvom tovariša Tita, saj je bila resnična ljudska partija, prekaljena in povezana z najširšimi delovnimi množicami v večletni borbi s protiljudskimi režimi stare Jugoslavije.

Takoj po okupaciji so sestavili in imenovali glavni štab narodnoosvobodilnih partizanskih odredov Jugoslavije. Tovariša Tita pa so določili za vrhovnega komandanta. Centralni komite KPJ je 4. julija 1941. leta izdelal načrt in sprejel sklep o oboroženi vstaji vseh jugoslovanskih narodov. V spomin na ta veliki zgodovinski dan se 4. julija po vsej državi spominjamo najtežjih in hkrati najslavnějšíh dni naše zgodovine. Dan borca, ki ga tega dne slavimo, je praznik vseh borcev in vseh delovnih ljudi, ki jim je zmagovita vstaja jugoslovanskih narodov prinesla svobodo.

Dan borca pa ni samo spomin na preteklost, temveč je hkrati tudi pregled dolžnosti, ki smo jih izpolnili zaradi svetlih ciljev. Še naprej bomo vedno skrbeli za otroke in družine padlih. Naša skrb pa bo posvečena tudi vsem tistim še živečim borcem in borkam, ki so v težkih borbah izgubili zdravje. Zlasti mlajša pokolenja bodo skrbno urejala grobove borcev, talcev in ostalih žrtev fašističnega nasilja.

Naj bo tudi letošnji dan borcev spomin na svetlo preteklost in hkrati dokaz naših prizadevanj za dokončno zgraditev novih naprednih socialističnih odnosov.

deljen k traku dobi iste prejemke. Ta človek je sodeloval eno leto v partizanih, nato je bil zajet in odpeljan v Dachau. Takšnih tovarišev bi našli še več.

Ni še dolgo tega, ko je bilo na nekem sestanku rečeno, da se bodo čuvarji trakov, ki zavzemajo ta delovna mesta, premestili na čela, zamenjali pa jih bodo z nekaterimi tovariši iz zunanjih obratov. Vprašamo se: Ali je to umestno? Po drugih rudnikih iščejo takšna delovna mesta, da bi lahko zaposlili obolele in izčrpane ljudi, mi pa imamo mest dovolj. Ali naj potem naši izčrpani tovariši do kraja izgorijo na najtežjih delovnih mestih? Tu se moramo zamisliti tovariši borci in tovariši kopači. Urediti moramo tako, da bo tudi tisti tovariš, ki je v partizanih ali na delovnem mestu potrošil svoje moči, primerno užival večer svojega življenja. Danes nismo več tako revni, da bi ne mogli tem ljudem pomagati, še več, to je naša dolžnost. Danes jaz tebi, jutri ti meni.

Danes nekateri ljudje krivo gledajo na nekatere tovariše, ki

nimajo kvalifikacij, pa zasedajo mesta, ki bi po njihovem mnenju morali imeti višjo kvalifikacijo. Zdi se mi, da so začeli vse preveč gledati na papirnate kvalifikacije. Večinoma so se ti ljudje učili s pomočjo štipendij, ki se jih prejemale od družbe. Imamo pri nas ljudi, ki so se izobraževali iz knjig in pri delu. Pravi ljudje so bili sposobni že leta 1941, stopili v ilegalo in so potem bili skozi vso borbo na vodilnih mestih. Prav tako so pri izgradnji socializma stopili v prve vrste. Ali hočemo te ljudi danes zamenjati? Tovariši, njihovo delo je na dlani in zelo redki so, ki bi jih lahko kakovostno nadomestili. Na koncu tovariši rudarji, in tovariši borci predlagam, da se večkrat spomnimo na borbo naših bivših rudarjev, na borbo narodne revolucije. Če bi koga prehudo mučil apetit po nemškem avtomobilu, naj v prostem času prebere knjigo »Nürnberški proces«, da se bo spomnil na trpljenje naših ljudi.

Naj živi naš rudarski praznik!
Naj živi praznik Dneva borcev!

Iz partizanske beležnice

... NEKAJ JE SE SKUŠAL POVEDATI,
VENDAR MU JE BESEDA ZASTALA V GRU ...

SREČANJE S SMRTJO

Goč je bil tiste jesenske dni poln partizanov. Listje je že začelo odpadati in hrastovi gozdovi so nam nudili čedalje manj varno zavetje.

V oktobru 1941 so začeli nemški okupatorji z veliko ofenzivo. V pričakovanju te ofenzive smo prekopalvali cesto ob Moravi, da bi zavirali napredovanje nemške motorizacije.

Deževje ni ponehalo. Na straži je bilo že hladno.

12. oktobra je odred zasedel položaje na Popini reki, na hribčih ob cesti, ki vodi v Trstenik. Dež nas je neusmiljeno pral in hladen veter je od nekod privlekel prve snežinke, ki so proti večeru in ponoči že pobelile okolico. Obetala se nam je huda zima.

Sele pozno zvečer je prišla zamera. Premraženi in mokri do kosti smo polegali na seno v zgornjem lesenem delu mlina. Takrat še nismo vedeli kako usodno je bilo to za nas. Spodnji del mlina je bil kamenit. Zaspali smo v trenutku. Ni nas motil veter, ki je tulil okrog mlina, niti sneg, ki je silil skozi lesene špranje na naša ležišča.

Jedek strel se je zaril v zgodnje jutro. Za njim rafali iz težke strojnice in malih avtomatskih tankovskih topov. Leseni del mlina so neusmiljeno luknjali izstrelki. Nekateri tovariši so bili težko ranjeni, drugi so v spanju dočakali smrt. Vlekel sem ranjenega Milana v spodnji del mlina, kjer je bilo varnejše. Ranjen je bil v glavo; nekaj je še poskušal povedati, vendar mu je beseda zastala v grlu ...

Pred vrati v mlin pa so že padale nemške komande: »Vorwärts! Vorwärts!« Mrtvi tovariš mi je zdrsnil iz rok. V mlin je vpadlo kakšnih 10 nemških vojakov, ki so močno zaudarjali po slivovki. S švabsko spretnostjo so me obdelovali s pestmi in nogami ter kričali »svinja partizan-ska«!

Med njimi se je pojavil mlad poročnik, ki je ukazal naj to svinjno takoj ustrelijo. Dialekt ga je izdajal, da je doma iz Dunaja. Vse je šlo s strašansko naglico. Izvlekli so me pred mlin. Nekaj vojakov se je postavilo v vrsto; pred očmi so mi ostale samo njihove čelade in zločinski pogledi. Spet je poročnik rezko ukazal

naj tečem. Takrat nisem utegnil razmišljati zakaj je izdal ta ukaz. Izkoristil sem ga, ker sem v tem videl edino možnost, da pobegnem smrti. Pozneje sem šele izvedel, da so v tistih časih Nemci s posebno slastjo streljali na žive premikajoče tarče.

Tekel sem kar so me noge nesle, proti gozdu, ki je bil par sto metrov oddaljen od mlina. Čez nekaj trenutkov sem zaslišal močan strel in že me je vrglo ob tla. »Mrtev sem!« sem pomislil. Kakor v sanjah se mi je na kratko prikazalo vse moje kratko življenje. »Prokleti hudiči« sem iztisnil rjoveče iz sebe. Ta vzklik mi je

Propaganda je bil eden od najpopularnejših aktivistov v Mislinski dolini. Vedno nasmejan in pripravljen pomagati ljudem v nesreči. Njegovi govori na mitingih so bili skrajno optimistični. Seveda je propaganda Propagande v tistih časih, ko so bili naši ljudje v veliki stiski na mestu, ker je marsikateremu ponovno vtila poguma ...

Takole mi je pripovedoval nekoga zimskega dne: »S tovarišem sva si oprnila bele rjuhe in se pripravila, da bi čim nevidnejša lahko zdrknila mimo postojanke. Veter je bril neusmiljeno in sneg je škripal pod nogami. Bilo je prav zagotovo dvajset pod ničlo.

Pomikala sva se po sadovnjaku. Nenadoma sem opazil postavo v beli halji, ki je preskočila jarek in se potem pritajila ob tla. Nisem bil čisto siguren, da dobro vidim. Toda za njim je poskočila druga postava. Sunil sem spremljevalca pod rebra in obstala sva kot vkopana. Se dihati sva skoro pozabila.

Za drugim vojakom je skočil še tretji, četrti in naštel sva jih kar petnajst. Kolona se je počasi in previdno premikala po sadovnjaku. Slišala sva samo škripanje škornjev po zmrazjenem snegu. Švabi so molčali kot ribe. Mene pa je začelo nekaj stiskati v grlu, dokler me ni premagalo, da sem na glas zakašljajal. Tisti trenutek so bele švabske postave polegale

dal slutiti, da še živim. Poskusil sem vstati. Na levo stran ni šlo. Potem na desno in že sem tekkel naprej proti gozdu, držeč z desnico ranjeno levico.

Nemci so besno kričali in streljali za menoj. Toda tokrat jim lovska sreča ni bila naklonjena. Izgleda, da se jim je zgodilo kot tistim, ki mislijo, da so jelena že odstrelili, pa jim pred nosom spet odskoči. Redki ga ponovno zadenejo. Kri je curkoma tekla iz ranjene roke. V hosti sem se zgrudil. Od napa sem slišal samo utripanje lastnega srca, ki je razbijalo v sencih s strašno močjo. Za trenutek se mi je zamegnilo pred očmi, toda kaj kmalu sem spet tekkel naprej v notranjost gozda.

Čakal me je Drago. »Kaj si pa tako blede« me je le-ta vprašal. »Tudi ti bi bil, če bi srečal smrt«.

Srečanje „Propagande“ Z NEMCI

na sneg. Njihov vodja se je zadržal v ledeno noč:

»Halt! Wer dort?«

»Bristovšek!« sem odgovoril. Sam ne vem zakaj sem jim povedal svoje ime. Včasih človek res nima časa za razmišljanje.

»Hier Geheimkommando 6. Weiterkommen!« je rezko zvenela nemška komanda.

»Ein Schmaral!« sem se zadržal nazaj in s spremljevalcem sva jo ucvrla proti bližnjemu gozdu. Švabi so streljali za nama, toda stari partizanski zaveznik — noč, naju je pogoltnila ...

Bilo je že v marcu, ko je pomlad že ozelenela vso okolico. Pod Pohorjem, blizu Legna, smo ležali v zasedi in čakali Nemce za kate-re smo vedeli, da prav tako blizu Legna čakajo na nas. Skrajno levo krilo naše zasede je lahko celo videlo skrajno desno krilo švabske zasede.

Tiho smo čakali. Vsak sum nas je pritegnil. Tišino je pretrgalo glasno govorjenje in smeh. Čez bližnji travnik sta jo nemoteno mahala dva moža. Kmalu smo spoznali glasnejšega. Bil je Propaganda. Že v začetku vojne so ga gestapovci tako premlatili, da mu je v precejšnji meri odpovedal sluh. Z njim je šel še neki tovariš, ki pravtako ni več dobro slišal. Predstraža mu je mahala, vendar Propaganda ni videl naših, ker je bil preveč zaposlen s svojim sopotnikom. Saj veste kako je, če se pogovarjata dva približno enako gluha. Kdo bi utegnil še opazovati okolico!

Naše mahanje torej ni zaleglo. Toda pot preko travnika vodi naravnost v nemško zasedo! Le kako naj jima zastavimo pot? Komandir, ki je bil v zasedi se je odločil za skrajno sredstvo: strel iz puške. Rezko je odjeknil strel pod Pohorje. V zasedi smo se vsi zdrznili. Toda Propaganda s tovarišem ni reagiral. Spremljevalec je sicer nekaj malega čul in opozoril Propagando z besedami: »Ali ni nekdo streljal?« »Ah, kje neki!« se je veselo zadržal nazaj Propaganda in pokazal svoje bele zobe!

Njegov nasmeh je presekal ogenj nemške zasede. Puške, brozostrelke in mitraljezi so zalajali tako na glas, da sta naša dva aktivista tako urno tekla, da so njihove pelerine kar vodoravno plapolale za hrbtom ...

Vrnila sta se v naročje zelene-ga Pohorja. Mi smo se pa pošteno udarili z Nemci in borba je trajala do mraka. Sele v mraku so se Nemci umaknili v Slovenjgradec. Zvečer pa smo ob tabornem ognju več govorili o Propagandi in njegovem spremljevalcu kot o borbi. Radi smo jih imeli in prav zaradi tega smo bili veseli, da sta oba odnesla zdravo kožo, čeprav sta nam skuhalo borbo prej kot smo jo pričakovali ...

FIESA VABI

Tudi letos je zanimanje med člani našega kolektiva za letni oddih v našem počitniškem domu v Fiesi precejšnje. Mnogi gredo v Fieso že drugič ali tretjič in so navdušeni nad lepotami slovenske jadranske obale, ki vabi naše delovne ljudi na tako potreben in zaslužen letni oddih. Prijetnostim, ki nam jih nudi morska obala, se pridružijo še ugodni pogoji letovanja v lastnem počitniškem domu. Rudniški avtobus pripelje goste prav do praga doma, ki stoji tik ob obali. Kolektiv počitniškega doma si prizadeva, da so gostje čimbolj zadovoljni z njihovimi uslugami. V lanskem letu je bila večina gostov zelo zadovoljna, le redki so bili tisti, ki jim karkoli ni bilo všeč.

Na priobčeni sliki se že vidi nov dom v celoti z veliko betonsko rebrasto kupolo v ospredju. To bo nova samopostrežna jedilnica, ki bo odpravila sedanje ozko grlo v poslovanju. To je znatno precejšnja kapaciteta jedilnice. Vendar še ti objekti letos niso dograjeni zato se bomo morali zadovoljiti še z enakimi kapacitetami in pogoji kot v lanskem letu.

Sedaj imamo na razpolago za naše goste 48 postelj v starem domu, v katerem je tudi 10 pomožnih ležišč za manjše otroke in 49 postelj v dograjenem delu novega doma. Kolektivi iz Saleške doline, ki so odkupili nekaj mest v domu, pa imajo na razpolago 15 postelj. Tako znaša skupna kapaciteta 112 normalnih in 10 otroških postelj. V polni sezoni je v posameznih izmenah okrog 130 gostov. V jedilnici pa je prostor samo za 48 ljudi hkrati, zato se mora deliti hrana v več izmenah. Zaradi te objektivne ovire moramo biti bolj kritični pri presoji, kdo je upravičen v glavni sezoni koristiti usluge doma po registriranih cenah oziroma komu se lahko nudijo usluge doma sploh.

Namen počitniškega doma je jasen. Zgrajen je zato, da člani kolektiva RLV najdejo v njem svoj letni oddih, da jim nudi potrebno fizično in duševno rekreacijo, katere so spričo naglega razvoja tehnike, vedno večje intenzivnosti dela, vedno bolj zapletenih delovnih nalog, naporov pri poglobljanju družbenega samoupravljanja, vedno bolj potrebni.

Ker se človek najlažje odpočije in otrese vseh vrst skrbi, če prebije dopust skupaj s svojimi svojci, daje kolektiv tudi ožjim svojcem, katere član kolektiva preživlja, pravico, da skupaj z njimi prebijejo dopust v domu po regresiranih cenah. Koriščenje uslug v domu ni pravica, ki bi jo vsak član kolektiva imel tako, da bi jo lahko prenesel na kogarkoli, ker bi s tem dom ne služil več izključno svojemu namenu, to je rekreaciji članom delovnega kolektiva.

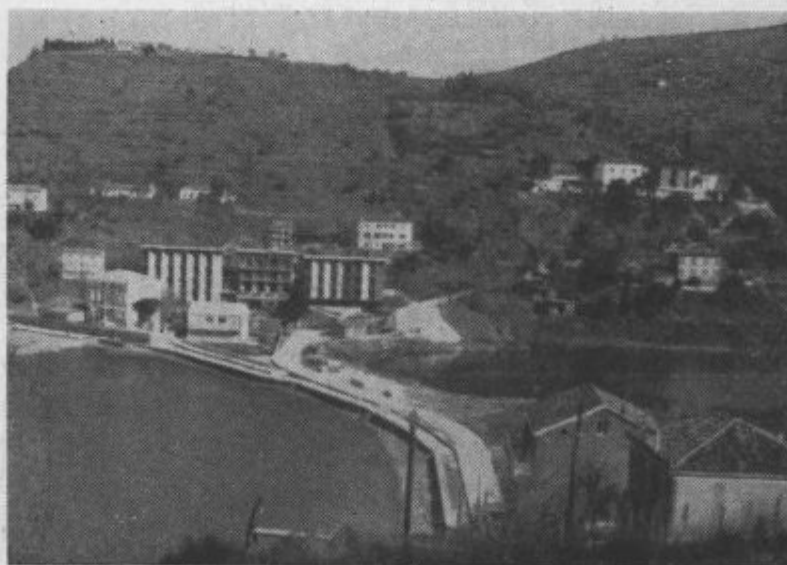
Nerazumljive so zahteve nekaterih članov, ki od uslužbencev kadrovskega oddelka RLV zahtevajo, da pošljejo na letovanje samo nekoga od njegovih svojcev ali pa kar vso družino, sami si pa letovanja v domu ne privoščejo

in raje v času dopusta delajo doma ali pri sorodnikih. Nekateri dopusta sploh ne koristijo za oddih, temveč ga porabijo med letom po nekaj dni skupaj, tako, da si ga popolnoma razbijejo. Tak dopust seveda nikakor ne služi njegovemu namenu. Prav zaradi teh stvari ne moremo dovoljevati samo svojcem članov kolektiva koriščenje doma, ker je njim namenjen le posredno, neposredno pa le članom kolektiva z namenom, da se odpočijejo in naberejo novih moči za težko delo v podjetju.

Nekatere govorice, da so nepravilnosti pri prijavih za letovanje, so prav tako večinoma neutemeljene. Letos so dobili mesta vsi, ki so se prijavili. Res je, da sta julij in avgust bila zasedena že prve dni sprejemanja prijavi, toda vse člane kolektiva, ki imajo otroke, pa niso dobili takrat rezervacije, smo zapisali. Do sedaj so že vsi ti in še razni zamudniki dobili mesto v primeren času, ker je precej takih, ki so se v začetku prijavili za letovanje, pozneje so se pa odjavili. Zaradi tega, ker za predsezono ni bilo prijavi, smo prvo izmeno, ki bi morala nastopiti letovanje 27. do 29. maja ukinili, tako, da je prva izmena odšla šele 6., 7. in 8. junija. Ker tudi za to izmeno ni bilo zadosti prijavi, smo za ta čas nudili usluge v domu nogometnemu društvu »Partizana Rudar« Velenje. Za drugo izmeno od 16., 17. in 18. junija do 26., 27. in 28. junija tudi ni bilo zadosti prijavi v kljub objavam v časopisu in na objavnih deskah, zato smo v tem času dali na razpolago 12 mest rokometni sekciji »Partizana Rudar« Velenje. Ta izmena je v času, ko lahko koristijo dopust tudi družine, ki imajo šoloobvezne otroke, ker pričnejo šolske počitnice 20. junija, za 2 dni se pa v šoli že lahko dobi opravičilo.

Upamo, da bodo tudi letos vsi gostje v našem domu zadovoljni kot v lanskem letu in vsem želimo prav prijetno letovanje.

Kadrovsko-socialna služba
RLV

Fiesa spreminja svojo podobo...

Prazniki na Paškem Kozjaku

Letošnje praznovanje rudarskega praznika in Dneva borcev bo prav pestro in živahno praznovano. Za tri dni bomo odložili vitalne strojčke, orodje ter skrbi težkega rudarskega poklica ter se sprostil in razveselili ob našem stanovskem prazniku. Ne bi bilo prav, da opustimo tradicije naših prednikov.

Na rudarski praznik, 3. julija pa krenemo v naravo. Pripravljen je množičen izlet v gozdove, sončna rebra Paškega Kozjaka, na vrh Špika in končno k zabavnemu programu v planinskem domu. Na predvečer bo zagorel z vrha Špika zmagoslaven kres, v čast Dneva borca in v pozdrav rudarskemu prazniku. Da bo izlet res množičen, bodo vozili avtobusi 3. julija iz Velenja do Pake. Prevozi bodo neprekinjeni dopoldne od 7.—9. ure ter s povratkom istega dne iz Pake od 19.—21. ure. Prihod izletnikov naj bi bil v dopoldanskih urah, predvsem do pričetka slavnostnega zborovanja, prihoda partizanskih patrolj, t. j. do 11. ure. Tu se zberejo med drugimi tudi pevski zbor »Svobode« Velenje in rudarska godba. Proslava in program bo izveden v čast Dneva borcev, v spomin vseh padlih za svobodo in priznanje revolucionarnemu boju naših narodov. Po proslavi in pogostitvi se prične prosta zabava. K razpoložanju bo prispevala »holcerska« godba z vižami iz petih instrumentov. Prav sigurno bo razgibala mlade in stare dobra kapljica z Bizeljskega. Za razvedrilo in merjenje sposobnosti bo organizirala strelska družina Velenje nagradno streljanje z bogatimi nagradami. Naj navedem samo kostruna, ročno uro, likalnik itd. Planinsko društvo, kot gostitelj, se je krepko pripravilo za ta dan. Na zalogi bo dovolj svežega mesa, pijač vseh vst, enolončnic po izbiri ter tudi specialitet po naročilu. Zabavni prostor bo urejen na pros-

tem in v samem domu. Razvedrila bo torej za vse dovolj. Upam, da bo Planinskemu društvu uspelo zadovoljiti vsakogar in vzbuditi interes po večkratnem obisku doma. V kolikor bi nam za 3. julija ponagajalo vreme, bomo izlet preložili na naslednji dan, 4. julija.

Planinski dom na Paškem Kozjaku je na lepi točki, blizu prometnih zvez, z odličnimi smučarskimi tereni, skakalnico itd. V sezoni naj bi predvsem služil za oddih vsem kolektivom. Dnevni penzion je za člane PD 750. din, za nečlane pa 950. din. Če odštujemo regres, katerega nudi kolektiv RLV dopustnikom v Fiesi, potem je cena doplačila za člane le ca 250. din. Mislim, da je cena zelo ugodna. Že v letošnjem letu sprejema referent za rekreacijo RLV prijave za letovanje na Paškem Kozjaku. Res je, da ta služba ni mnogo propagirala za planinski dom, potrebno pa bo posvetiti tej obliki rekreacije več skrbi. Lepo je letovati na morju, posebno v Fiesi, toda žal, ta dom je izkoriščen v sezoni samo 3—4 mesece. Zato ne bi bilo napak, da bi se del finančnih sredstev usmerilo tudi v planinski dom, kjer je možno kapacitete koristiti tekom celega leta. Planinsko društvo ima krepko začrtano perspektivo. Se v letošnjem letu moramo urediti vodovod, ki bo končno rešil problem sanitarij v domu, obiskovavcem pa nudi kozarec bistre studenčnice. V daljši perspektivi pa je potrebno zgraditi do doma dovozno cesto. Tudi problem je rešljiv, treba bo le pritegniti poleg domačinov, še ostale kolektive in gozdno upravo.

Vsem članom kolektiva in ostalim prebivavcem Saleške doline pa velja glas Planinskega društva, da nas z izleti in obiski v domu podprejo, se prijavijo za letovanje in koristijo še letos dopust v planinah.

Penšek Alojz

Uglejte si

KINO

- Od 30. 6. — 2. 7. »JUMO« ameriški film
- Od 4. 7. — 6. 7. »HREPENENJE« italijanski film
- Od 7. 7. — 9. 7. »NEKI SO PRI-TEKLI« ameriški kolor film
- Od 11. 7. — 12. 7. »MLADI MOŽJE« italijanski film
- Od 14. 7. — 16. 7. »VISOKI TUJEC« ameriški kolor film
- Od 17. 7. — 18. 7. »OPERACIJA AMSTERDAM« angleški film
- Od 19. 7. — 20. 7. »TRIJE IZ VARIETEJA« nemški film
- Od 21. 7. — 23. 7. »SIGNALI NAD MESTOM« domači film
- Od 25. 7. — 26. 7. »V ZNAKU ZOROA« ameriški film
- Od 28. 7. — 30. 7. »SEDMO SINBADOVO POTOVANJE« ameriški kolor film

Slovenščina komaj zadostno . . .

Včasih človeku nekaj ne da miru. Razmišlja o vsem mogočem, toda vedno znova obstane pred istim vprašanjem: zakaj tako. Približno pred letom dni se je v časopisju razvila polemika o distribuciji in slovenskem besedilu filmov; zakaj gledamo toliko srbohrvatsko prevedenih filmov. Verjetno so bile temu vzrok finančne težave, problema ni bilo mogoče takoj rešiti, zato v slovenskih kino dvoranah gledamo še vedno dovolj srbohrvatsko prevedenih filmov.

Prepričan sem, da nikjer v Sloveniji, razen v Velenju, ne obveščajo obiskovavcev s srbohrvaškimi naslovi, kot npr.: Jednostavna djevojka, Liga gentlemena, Loš dan u Black rocku. Čudim se, da smo gledali film Balada o trobenti in oblaku in Balada o trubi i oblaku. Ni mi jasno, kako je to mogoče v sruču Slovenije.

Zanimiv odgovor na vprašanje, ki je bilo sproženo na nekem sestanku Svobode, zakaj so napisali v srbohrvaščini. Odgovor je bil približno takle: »Nimamo tiskarne, da bi naslove tiskali, z roko napisani pa so neokusni« (Verjetno so izrezki iz lepakov zelo okusni). Ne gre za to, kaj je okusno in kaj ni, ker je to stvar posameznika, temveč za našo preljubo slovenščino. Zakaj moramo takšne stvari početi ravno v Velenju, ki je ponos Slovenije? Pazimo na cvetlice, nasade, zgradbe; zakaj ne bi pazili tudi na »malenkosti« kot je npr. slovenski jezik? Želimo, da bi kmalu na vprašanje: »Kaj igra v soboto«, dobili odgovor »Preprosto dekle«, in ne več »Jednostavna djevojka«.

Zelo malo pazimo na jezik tudi pri administraciji. Pri branju okrožnic, vabil in obvestil se ti nehoče vsili misel, da se avtorji le-teh trudijo, da bi pisali napačno. Na žalost opazimo to v mnogih podjetjih in ustanovah in je to splošen problem. Ne vemo, kje je temu vzrok, slutimo pa lahko.

Vsako leto pride v podjetja (tudi v naše) precej absolventov šol, v katerih je bil slovenski jezik eden najvažnejših predmetov.

V mislih imam srednjo ekonomsko šolo, administrativno šolo in gimnazijo. Znanje absolventov teh šol je v večini primerov dobro, tod redki so tisti, ki ga izkoristijo. Zakaj?

Morda prav zaradi snobizma nekaterih predstojnikov. V razgovoru z nekaterimi absolventi teh šol sem izvedel, da npr.: pri tipkanju ne smejo prav ničesar popraviti, čeprav gre morda le za slovnično napako, kaj šele, če je zgradba stavka nerodna. Običajno »šefi« nato vzrojiijo: »Že deset let delam tako, pa me še nihče ni popravil, sedaj bi ti pa že zelenci pamet solili«. In da ne bo zamere, »zelenec« napiše tako kot je na konceptu. Res bi se lahko zgodilo, da bi s popravljanjem spremenili vsebino stavka ali celo teksta, zato bi bilo pravilno tekst še enkrat pregledati.

Nihče ne bi rad »solil pameti«, toda dejstvo je, da so ljudje na vodilnih delovnih mestih končali šolanje že pred leti in pozabili mnogo stvari. Jezik pa je živ in se spreminja, kar vidimo že po novem pravopisu, ki se v marsičem razlikuje od onega, ki je iz-

šel pred desetimi leti. Res je, da se ljudje na višjih delovnih mestih ne utegnejo ukvarjati z jezikovnimi napakami, ker imajo dosti drugega dela. Nihče jim tega ne zameri, toda zato ne bi smeli biti užaljeni, če jih kdo popravi.

Z malo dobre volje in doslednosti bi lahko dosegli, da bi bil administrativni jezik precej lepši in pravilnejši.

Naj omenim še naš časnik Rudar, ki ga tako radi beremo. Večina objavljenih člankov je jezikovno dobrih in takoj zrelih za objavo. Nekaj pa je takšnih, ki bi jih morali prej jezikovno popraviti. Ne želim, da bi jezikovne napake zamenjali s tiskarskim škratrom. No, teh je malo in da slutiti, da so krtačni odtisi skrbno pregledani. Jezikovne napake v časniku so včasih grobe, česar pa smemo dopustiti (če to že dopuščamo v administrativnem jeziku), zakaj časnik je dostopen večjemu številu bralcev. Žal opazimo tudi v dnevnem časopisju

precej napak, ki bi jih ne smelo biti. Opazimo pa tudi, da jih je vedno manj in da se bore, da bi nam v časnikih posredovali čim

potom črpalk
vsled
najprvo
nahajati se
odgovarja predpisu pravilno
sotovariš
ni izgledev
se bo vršila seja
s pomočjo traka

s črpalkami
zaradi
najprej
biti
ustreza predpisu
tovariš
ni upanja
bo seja
s trakom itd.

Takrat, ko bomo očistili časnik podobnih napak bomo lahko ugotovili, da imamo jezikovno in vsebinsko dobre članke, torej dober časnik.

Verjetno bo kdo modroval: »Kaj pa se tale tako poteguje za čisto slovenščino, ko pa se knapi tudi drugače razumemo«. Res je, da se razumemo, toda smisel je drugje. Leta in leta je bilo slo-

venska tiskana beseda zapostavljena in se ni mogla razvijati. Zakaj bi danes, v novi družbi z najugodnejšimi pogoji, s takšnimi modrovani zavirali razvoj in utrditev slovenske besede? K sreči takšnih modrovavcev ni veliko; če pa so že, želim, da se raje pridružijo tistemu knapu, ki je vajenca, ko mu je ta prinesel »sekstant« ključ, popravil, da je šestrobi. Janez Pelko

Nove knjige pri Mladinski knjigi Velenje

NAŠ PRIJATELJ ATOM

Z odkritjem jedrske energije so ustvarili prej neslutene možnosti za izboljšanje človekovega življenja, tako da bi lahko za vedno odpravili nevarnost bede in lakote. Toda to odkritje je prineslo tudi najhujše nevarnosti za človeštvo, kajti v primeru ponovnega vojnega spopada v svetu utegne uničevalna moč jedrske energije privedi do katastrofe, ki lahko pomeni konec človeške civilizacije ali celo konec samega človeštva.

Uporaba jedrske energije sega že danes in bo čedalje bolj segala na vsa področja človeškega življenja. Zaradi tega ne more biti več predmet samo ozkega kroga specializiranih znanstvenikov, ki se ukvarjajo z raziskovalnim delom. Problem jedrske energije je vsesplošen ljudski problem. Z osnovami atomske tehnike in s problemi uporabe jedrske energije se morajo seznaniti prav vsi. Le tako smemo pričakovati, da bo obveljala ljudska volja, ki odklanja vojno in še posebno orožje kakršna je atomska bomba, ter želi, da se novi vir energije izkorišča samo v miroljubne namene. Tehnične sanje se čisto izpopolnjujejo na čuden način. Nedavno tega smo v našem studiju izdelali film o klasični povesti Julesa Verna »20.000 milj pod morjem«, v kateri beremo o glavni podmornici »Nautilus«. V tej povesti poganja ladjo kapitana Nema neka skrivnostna sila. Danes je utopija Julesa Verna postala resničnost. Sodobna soimenka stare pravljice ladje — podmornica »Nautilus« ameriške vojne mornarice — je pred kratkim začela pluti kot prva ladja na svetu na atomski pogon. To je do-

kaz o uporabnosti atomske energije, ki bo gonila stroje v bližajoči se atomski dobi.

Knjiga »Naš ljubi prijatelj atom« ni zanimiva samo za mladino, ampak bo po njej pobrskal tudi odrasel človek. (Povzetek iz knjige, ki jo je spisal in ilustriral Walt Disney)

DICKENS: PICKWICKOVCI

Charles Dickens, eden velikanov svetovne literature, ki je z opusom štirinajstih obsežnih romanov zajel najširšo panoramo svojega časa in ljudi ter ustvaril skoraj nepregledno vrsto nepozabnih človeških likov, je s svojo toplotno človečnostjo ter bogastvom svoje domišljije in čvrstim realizmom današnjemu bralcu še zmerom živ in veliko pove.

Bi bil veliki vzgojitelj svoje dobe in veliki vzgojitelj človeških src še danes. Več njegovih del imamo že v slovenskem prevodu, zdaj pa je Mladinska knjiga spričo priljubljenosti, ki jo uživa Dickens pri nas in ki bi jo lahko primerjali z ljubeznijo naših ljudi do nesmrtnih Shakespearovih mojstrov, da izda vse njegovo delo v enotni opremi in s stariimi izvornimi ilustracijami Dickensovih slavnihi sodobnikov Cruickshanka, Seymourja ter Phizza. Dickens je trkal na srce človeštva, ko se je v svojih delih bojeval zoper krivično zakonodajo in razmere v ubožnicah, zoper strogost kazenskega zakonika in krivični kaznilniški sistem, zoper počasnost pravice, zanemarjanje otrok, ravnodušnosti in krutost v tedanjem šolskem sistemu, zoper obupne zdravstvene razmere v revnih mestnih četrtih, zoper sebičnosti delodajavcev, liberalistično gospodarsko doktrino in

družbeno ravnodušnost, skratka z vso resnostjo in prizadetostjo je bičal pregrehe in pomanjkljivosti svojega časa, kadar jih je bilo treba ožigosati, in se jim smejal z vsem svojim iskrivim humorjem, kadar jih je bilo treba osmešiti. Bil je eden velikih družbenih kritikov svojega časa, njegova veličina pa je prav v tem, da je znal svojo družbeno angažiranost oplemenititi s čarom velike umetnosti in delom, ki bi bili lahko zgolj romani, pisani na tezo, s čarobno paličico genija vdihniti nesmrtno življenje lepote. Kot prvo Dickensovo knjigo je Mladinska knjiga izbrala Pickwickovce, torej knjigo, s katero si je tedaj štiriindvajsetletni avtor pridobil svetovno slavo. Ponazoril je dobrodušnega in optimističnega čudaka Pickwick-a ime, ki je postalo nesmrtno in se je v svetovni literaturi uvrstilo poleg imena Don Koihott.

Pickwickovce je na novo prevedla pisateljica Mira Miheličeva.

ANTON INGOLIČ: MLADOST NA STOPNICAH

V romanu Mladost na stopnicah se je pisatelj Anton Ingolič lotil žive sodobne tematike. V pripovedovanju je prikazan svet, v katerem živi današnji mladinec, prikazana je njegova miselnost, njegove težave, njegova srečanja in tudi njegovi konflikti z družbo. Pisatelj je izrazna moč je v tem, da je glavna junaka, Cirila Ogrina, sina ubitega partizana, prikazal živo in nepotvorjeno. Ves čas čutimo, da njegov junak ni prišel iz literature, ampak neposredno iz življenja današnjih dni. Zato nas kriza, v katero je zabredel, pritegne in ob njej mislimo. R.

ŠPORT

RUDAR - NOVI ČLAN SCL

Končno je po dolgoletnih naporih uresničena želja športnikov in velikega števila športne publike Velenja.

Nogometni klub »Rudar«, ki je v sezoni 1961-62 postal prvak okrajne celjske nogometne lige, si je priboril možnost sodelovanja v kvalifikacijskih tekmah za vstop v najelitnejšo družbo slovenskih klubov, to je v Slovensko nogometno ligo. Kvalifikacije je odigral s prvacom novomeške lige »Belo Krajino« iz Črnomlja ter v obeh tekmah — doma v Velenju ter povratni v Črnomlju — dosegel skupni rezultat 12:6 in s tem po predvidenih propozicijah postal dokončno član SCL.

Lahko bi rekli, da ta želja Velenčanov traja že polnih deset let, to je od časa, odkar zebeležujemo začetek rasti in ustvarjanja velikega kolektiva rudnika, z ogromno povečano kapaciteto proizvodnje, s tem v nadaljnji zvezi pa s splošnim razvojem mesta in povečanim prebivalstvom. Sama po sebi se je nekako postavljala tudi naloga, da se naj vzporedno dviga tudi športna de-

javnost, v kateri je kot v drugih velikih rudarskih revirjih nogomet najbolj popularen. Velenjski športni publiko bo torej dana možnost, da vsaj v naslednji sezoni gleda kvalitetnejše tekme naših najboljših slovenskih klubov.

Zelo napačno pa bi bilo mnenje, da smo sedaj, ko smo dosegli vstop v SCL, že opravili vse, kajti zavedati se moramo, da terja to tekmovanje nove napore igrancev in uprave kluba, da se tudi obdržimo v tej ligi več kot eno sezono oziroma da postanemo njeni permanentni člani. Gre za splošen in kvalitetnejši nivo igrancev, ki je potreben, kar bo težka naloga vodstva. Nedvomno je, da je Rudar v tehničnem in kvalitetnem oziru napredoval v zadnjem času, vendar je to še občutno premalo za obstoj v ligi. Potrebni bodo resni treningi za odpravo raznih individualnih slabosti ter polna zavest vseh igrancev do kolektiva in športnega občinstva, ki bo budno zasledovalo razvoj in delo društva.

Personalne vesti

V MESECU MAJU IN JUNIJU SO BILI SPREJETI V SLUŽBO PRI RLV NASLEDNJI:

V jamo vzhod in zahod:
Sešel Maks, nakladalec; Zolger Lovrenc, vrtalec; Imperl Rudolf, nakladalec; Verzelak Danilo, nakladalec; Golob Anton, nakladalec; Javornik Jože, kvalif. kovač; Vončina Anton, nekvalif. kopač; Kovač Ivan, nakladalec; Pinoza Martin, nakladalec; Kovač Ivan, ključavničar; Zagar Alojz, kopač.

Strojni obrat — zunaj:
Kovač Herman, valerist; Rednak Ciril, nekvalif. delavec.

Klasirnica:
Čepin Silvester; Rihter Rudi; Goltnik Andrej.

Zunanji obrati:
Suhovršnik Anica, kuharica — Fiesa; Lah Fanika, kuharica — Fiesa; Kolar Marica, servirka — Fiesa.

V MESECU MAJU IN JUNIJU SO ODSLI IZ PODJETJA NASLEDNJI:

Zagar Alojz, poizkušnja; Logarušič, samovoljno; Lukež Janez, sporazumno; Horvat Franjo, samovoljno; Malek Josip, sporazumno;

no; Rajšter Ivan, rehabilitacija; Novak Stjepan, sporazumno; Poles Jože, rehabilitacija; Blatnik Franc, rehabilitacija; Vavtar Janez, samovoljno; Vidovič Stjepan, po odpovedi podjetja; Mahne Ivan, rehabilitacija; Ukmar Jože, po odpovedi podjetja; Mesarič Ivan, po odpovedi podjetja; Fučko Ivan, po odpovedi podjetja; Strničnik Ivan, po odpovedi podjetja; Silič Muharem, samovoljno; Podkrižnik Ciril, samovoljno; Suhovršnik Jurij, samovoljno; Sopar Josip, po odpovedi podjetja; Simunkovič Stjepan, po odpovedi podjetja; Šajnovič Mirko, po odpovedi podjetja; Perbil Jože, na lastno željo.

Upokojena sta: Gmajner Blaž, kopač; Praček Leon, uslužbenec.

ZAHVALA

Podpisani Podpečan Ivan, rudar v pokoju, se najiskreneje zahvaljujem članstvu tukajšnjega sindikata za prejeto podporo v času mojega bolovanja.

S tovariškimi pozdravi

Podpečan Ivan

Prvič v Velenju VELIKA KOTALKARSKA REVIJA

V NEDELJO, 1. VII. OB 18,30. URI
PRED KULTURNIM DOMOM

V počastitev praznika rudarjev in dneva borcev bo 1. julija 1962 ob 18.30 uri pred kulturnim domom nastop najboljših jugoslovanskih kotalkarjev iz Ljubljane.

Nastop bo zelo zanimiv za vse Velenjčane in okoličane, saj bodo na reviji nastopili kotalkarji, ki bodo dva dni kasneje zastopali našo državo v Zahodni Nemčiji na velikem tekmovanju.

Iz hotela „Paka“

Kako prijetno je utrujenemu prišlecu ob zavesti, da se bo po dolgi poti lahko odpočil v krogu prijaznega gostinskega osebja, ki mu bo nudilo prav vse, da si bo lahko nabral novih moči za nadaljno pot. Pa ne samo njemu! Vsem tistim, ki prenekaterkrat polnimo lokale, si gasimo žejo ali se v prijetnem vzdušju pomenkujemo in pri vsem tem vidimo skrbne roke, nasmejane obraze — ljudi, ki s svojo domačnostjo in prijaznostjo delajo prijetno vzdušje.

Objavljam pisemce, ki ga je napisal zadovoljni gost ob svojem odhodu iz našega hotela. Saj so vse besede čisto od več nad iskrenostjo in simpatijami, ki jih izraža tovariš nad hotelom, oziroma nad vsem tistim, kar je videl in česar je bil deležen.

SPOŠTOVANIM TOVARISEM IZ KOLEKTIVA HOTELA »PAKA«

»Pravzaprav niti ne vem, kako bi začel. Skratka — navdušen sem! Navdušen nad vašim lepim mestom, navdušen zaradi visoke kulturne zavesti tukajšnjih ljudi in končno, navdušen tudi nad gostoljubnostjo v vašem hotelu. Ze mesto samo me je silno prevzelo. Videl sem povsod lepo urejene parke in cvetje, zato sklepam, da je tukajšnje prebivalstvo na zelo visoki kulturni stopnji.

Prav tako se moram pohvalno izraziti o vašem hotelu. Hotel je res moderno in okusno urejen. Sploh ne najdem razloga, da bi kritiziral bodisi usluge strežnega osebja, bodisi notranjo ureditev samo ali kaj podobnega. Mislim, da bi morala biti vsa gostinska podjetja tako vzorna, kot je va-

še. Živim ob morju, kjer je dosti podobnih podjetij, zato prav dobro poznam včasih tudi muhaste goste, ki se ne zadovoljijo z malim. Vem pa, da so taki gosti na drugi strani zelo zadovoljni, ko so lepo sprejeti. Včasih pripomorejo že prav majhne stvari kot npr.: nagelj, ki ga najde gost ob vstopu v sobo, da odnese iz hotela najlepši vtis. V tem hotelu tega sicer nisem našel, a bom vseeno ohranil zelo lep vtis na moje bivanje v njem. Mislim, da je organizacija vašega dela lahko za vzor mnogim drugim hotelom, zato sem prepričan, da bo podjetje dobro uspevalo.

S tovariškimi pozdravi!

Benčič Franko

OBVESTILO

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri gostinskem podjetju »Paka« Velenje sporoča, da do nadaljnega ne sprejema prošenj za zaposlitev.

Gostinsko podjetje
»Paka« Velenje

»RUDAR«, glasilo delovnega kolektiva RLV — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik Jože Tekavec — Tehn. urednik Pavla Zargaj — Ostali člani: Franc Pristovšek, Alojz ing. Diaci, Marjan Sušteršič, Ivan Drev in Vinko Smajs — Izhaja dvakrat mesečno — Tisk Casopisnega podjetja »Celjski tisk«, Celje — cena 20 din.